

Nr 14.

Första kammarens allmänna beredningsutskotts utlåtande i anledning av väckt motion angående viss ändring i apoteksvarustadgan.

I en inom andra kammaren väckt, till dess allmänna beredningsutskott hänvisad motion, nr 219, ha herrar *Huss* och *Bergstrand* hemställt, att riksdagen måtte besluta sådan ändring i apoteksvarustadgan, att från dess tillämpningsområde undantagas infusionsvätskor för intravenöst bruk, avsedda att vid sjukhus eller därmed jämförlig inrättning tillföras patienter, som äro i behov därav, i större kvantiteter.

Beträffande motiveringen får utskottet hänvisa till motionen.

Andra kammarens allmänna beredningsutskott har inhämtat yttranden över motionen av medicinalstyrelsen och 1946 års läkemedelsutredning samt berett Sveriges apotekarförbund tillfälle att inkomma med yttrande över densamma.

Yttrandena refereras i andra kammarens allmänna beredningsutskotts utlåtande nr 21, till vilket utskottet hänvisar.

I nämnda utlåtande har anförts följande:

De infusionsvätskor för intravenöst bruk, som motionen avser, utgöras av lösningar av koksalt, glykos eller andra ämnen eller kombinationer av ämnen, vilka vid behov tillföras patients blodomlopp. Huvuddelen av dessa infusionslösningar torde för närvarande framställas på sjukhusens operationsavdelningar. Detta förfaringssätt innebär ett undantag från apoteksvarustadgan och har möjliggjorts genom en särskild bestämmelse i kungörelsen angående läkemedelsförsörjningen å sjukvårdsinrättningarna i riket m. m. Såvitt utskottet kunnat finna, råder en enhällig uppfattning, att denna framställningsmetod icke är tillfredsställande, enär på detta sätt beredda lösningar ibland innehålla s. k. pyrogena substanser, vilka kunna förorsaka temperaturstegringar, frysningar etc., som avsevärt kunna försämra patientens tillstånd.

Dessa infusionslösningar synas böra framställas å sjukhusapotek, å vissa av de övriga apoteken samt å läkemedelsfabrikerna. Dessa uppgivas nämligen samtliga ha en sådan apparatur, att man kan räkna med en i de flesta fall pyrogenfri produkt. Full garanti för pyrogenfria lösningar kan man

emellertid ernå endast efter pyrogenprov på djur av varje tillverknings-sats. Sådan kontroll torde för närvarande anordnas endast å vissa läkemedelsfabriker.

Förbrukningen av dessa infusionslösningar är betydande, under år 1949 över 250 ton. Apoteken synas för närvarande icke kunna framställa hela denna kvantitet. Om man delar den uppfattning, som uttalats av föreståndaren för statens farmaceutiska laboratorium, att omedelbara åtgärder äro nödvändiga för att undanröja riskerna med de å sjukhusens operationsavdelningar framställda lösningarna, måste man därför räkna med att en stor del får framställas vid läkemedelsfabrikerna. Enligt gällande författningar få intravenösa infusionslösningar av detta slag ej försäljas direkt från läkemedelsfabrikerna till sjukvårdsinrättningarna utan endast över apotek. Detta medför en icke obetydlig fördyring. Om apotekens prispålägg utgör 40 procent och sjukhusen få en rabatt av 10 procent på bruttopriset, innebär tvånget att göra inköpet över apotek dock ett pålägg till fabrikspriset med 26 procent. Härtill kan åtminstone i vissa fall komma onödig tidsförlost och fördyrade transportkostnader.

Remissinstanserna ha angivit två vägar för att nedbringa sjukhusens kostnader för dessa infusionslösningar, nämligen minskning av apotekens avans genom ändring av medicinaltaxorna eller tillåtelse för läkemedelsfabrikerna att leverera direkt till sjukhusen. En ändring av taxorna kan emellertid ta lång tid i anspråk. Dessutom är det sannolikt, att det sist-nämnda alternativet skulle innebära en för sjukhusen fördelaktigare prissättning.

Enligt utskottets mening föreligga därför starka skäl för att läkemedelsfabrikerna skola få rätt att leverera intravenösa infusionslösningar direkt till sjukhusen. En förutsättning härför är givetvis, att lösningarna bli underkastade effektiv statlig kontroll.

Den sittande läkemedelsutredningen kommer enligt vad utskottet inhämtat sannolikt icke att ta upp denna detaljfråga till behandling. Ett beslut i av utskottet önskad riktning skulle givetvis få betraktas som en av förhållandena betingad tillfällig åtgärd, som vidtagits i avvaktan på riksdagens ställningstagande till de förslag beträffande apoteksväsendets organisation, som med anledning av utredningens resultat kan komma att framläggas.

Utskottet hemställde att andra kammaren för sin del måtte besluta, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer, att Kungl. Maj:t måtte överväga sådan ändring av gällande bestämmelser, att infusionsvätskor för intravenöst bruk må av sjukhus anskaffas även direkt från läkemedelsfabrik under förutsättning att betryggande statlig kontroll anordnas.

Denna hemställan har av andra kammaren bifallits, och jämlikt § 63 riksdagsordningen har detta andra kammarens beslut delgivits första kammaren, som hänvisat ärendet till sitt allmänna beredningsutskott.

Utskottet ansluter sig till vad andra kammarens allmänna beredningsutskott anfört i sitt utlåtande nr 21 och hemställer,
att första kammaren måtte biträda andra kammarens
i ärendet fattade beslut.

Stockholm den 16 maj 1951.

På utskottets vägnar:

JOHN SANDBERG.

Närvarande: herrar Sandberg, Birger Andersson, Osvald, Hesselbom, Arrhén, Karl Persson, Englund och Rune Johansson.
